

ZYGMUNT SALONI

Terminy (użycie precyzyjne a użycie potoczne) – o wyrazie turet i wyrazach zbliżonych

Punktem wyjścia rozważań jest wyraz *turet*, który – zapożyczony z francuskiego – zdobył ostatnio znaczną frekwencję w polszczyźnie. Było go skutkiem wprowadzenia (w r. 2002) „Zasad techniki prawodawczej”: *turet* jest jednostką kompozycyjną aktu legislacyjnego (w hierarchii: artykuł, paragraf, litera, *turet*). Wszystkie wystąpienia wyrazu *turet* w Narodowym Korpusie Języka Polskiego ilustrują to znaczenie, którego nie ma w języku francuskim. Dawniej bywał on używany w znaczeniu przejętym z francuskiego – słowniki języka polskiego notują wyraz *turet* jako synonim *łącznik* (ang. *hyphen*). W podręcznikach gramatyki francuskiej *turet* to *myślnik* czyli *pauza* (ang. *dash*), *łącznik* zaś – *trait d’union*. Jednak we francuskiej terminologii typograficznej wyrazu *turet* używa się szerzej: na oznaczenie kreski poziomej stosowanej w druku; wyróżnia się *turet court*, *turet moyen* i *turet long*, które odpowiadają w polskim wyrazom: *łącznik*, *półpauza* i *pauza*. Są to terminy techniczne, używane w typografii. W praktyce półpauzy i pauzy rozróżniają specjaliści, tymczasem łączniki (krótkie) i myślniki (dłuższe) są często mylone w piśmie, podobnie zaś są mieszane (używane nieformalnie) odpowiadające im terminy, i to w różnych językach.

Słowa kluczowe:

turet, myślnik, łącznik, pauza, półpauza, terminy.

Terms (precise use vs. colloquial use) – the word turet and related words

The point of departure for this discussion is the word *turet* in Polish. Borrowed from French, this term has recently gained considerable frequency in Polish. This is the result of its introduction into the “Principles of Legislative Technique”, accepted by the Polish authorities: *turet* is therefore a given compositional unit of a legislative act (in the sequence: article, paragraph, letter, *turet*). All the occurrences of the word *turet* in the Polish National Corpus illustrate this meaning (which does not exist in French). Earlier, the word *turet* was used in Polish in the sense taken from French, Polish dictionaries define it with the synonym, *łącznik* (‘hyphen’), which does not correspond to the meaning of the French word in French orthographic rules, where *turet* is ‘dash’ (in Polish: *myślnik* or *pauza*), and where *hyphen* is named regularly as *trait d’union*. However, in the French typographic terminology the word *turet* has a wider sense: it denotes all horizontal lines, used in print: therefore there have been three types of *turet* distinguished: *court*, *moyen* and *long*, which correspond respectively to: em-dash, en-dash and hyphen (in Polish: *łącznik*, *półpauza* and *pauza*): these are technical terms, used by specialists in typesetting. In practice em-dashes and en-dashes are terms distinguished by professionals, while hyphens (short) and dashes (relatively long) are often mistaken in writing, similarly confused are (used informally) respective terms – in various languages.

Keywords

turet, dash, hyphen, em-dash, en-dash, terms

Zygmunt Saloni

Instytut Lingwistyki Stosowanej

Uniwersytet Warszawski

saloni@uw.edu.pl